

YASA No. 03/L – 121

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE AİT YASA

Kosova Cumhuriyeti Meclisi;

Kosova Cumhuriyeti Anayasasının 65 (1) maddesi esasınca;

Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin ilerde düzen içine alınması, örgütlenmesi ve fonksiyon etmesi amacıyla;

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ YASASINI

Onaylıyor

I. BÖLÜM

ANAYASA MAHKEMESİNİN ÖRGÜTLENMESİ

1. Genel hükümler

Madde 1 Faaliyet alanı

Bu Yasa devamda Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin örgütlenmesi ve fonksiyon etmesini, Anayasa Mahkemesi tarafınca istemlerin sunulması ve görüşülmesi işlemini, Anayasa Mahkemesi yargıçlarının atanması ve görevden alınması işlemleri ve şartlarını, Anayasa Mahkemesi yargıçlarının atanmasına ait ilgili diğer nitelikleri, ilkeler ve temel işlemsel kurallar ve diğer örgütlenme konularını düzen içine alır.

Madde 2 Anayasa Mahkemesinin çalışmasının örgütlenmesi

1. Anayasa Mahkemesi, Kosova Anayasa Mahkemesi ("Anayasa") ve yasa ile tayin edilen ödevlerin gerçekleşmesi için örgütlenme, idari ve mali bağımsızlığa sahiptir.

2. Anayasa Mahkemesi kendi iç örgütlenmesini, çalışma yönetmeliğini, karar alma süreçlerini ve yasa ile uyumlu olarak diğer örgütlenme konularını tayin eder.

Madde 3 Makam ve semboller

1. Anayasa Mahkemesinin makamı Priştine'de bulunur.
2. Anayasa Mahkemesi kendi makamında duruşmaları gerçekleştirir, fakat olağanüstü durumlarda, kendi kararı ile duruşmaları aynı zamanda Kosova Cumhuriyetinin diğer yerlerinde de gerçekleştirebilir.
3. Anayasa Mahkemesinin çalışma yönetmeliği ile tayin edilen kendi sembolü ve mührü vardır.

2. Anayasa Mahkemesi Yargıçları

Madde 4 Yargıçların atanmasına ait ek şartlar

1. Anayasa Mahkemesi yargıçları devamda belirtildiği gibi olması gerekir:
  - 1.1. Kosova Cumhuriyeti vatandaşı;
  - 1.2. Mükemmel mesleki itibar ile saygıdeğer hukukçu ve en azından on (10) yıl kamu ve anayasa hukuku alanında özellikle kanıtlanmış profesyonel çalışma tecrübesi olmalı; diğerleri arasında profesyonel çalışma yolu ile yargıç, avukat, sivil hizmetleri sunan kişi ya da üniversite öğretim üyesi ve hukuki özellikte olan diğer önemli işler;
  - 1.3. Tam faaliyet yeteneğine sahip olan ve suç işi için cezalandırılmış olmayan mükemmel ahlaki itibar ile birey.

Madde 5 Görev uyuşmazlığı

1. Görevi süresince Anayasa Mahkemesi yargıcının aşağıda belirtilenlerde olması hakkı yoktur:
  - 1.1. bir parti, hareket ya da herhangi bir diğer politik örgütü üyesi;
  - 1.2. kamu şirket, ticari topluluk ya da sivil toplum örgütü yönetim bordü üyesi;
  - 1.3. bir sendika üyesi;

YASA KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE AİT YASA

2. Bu maddenin 1. fıkrasında tayin edilen yasaklamalar yanı sıra, Anayasa Mahkemesi yargıcının akredite edilmiş olan bir üniversitede hukuk bilimleri dersini veren bir eğitmen görevini gerçekleştirme hariç, ücret ile ödüllendirilen herhangi bir başka kamu ya da profesyonel görevi yerine getirmesi hakkı yoktur. Bu Yasa 'nın amaçları için, bir yargıç eğer ücret almadan bilimsel bir faaliyet ile meşgul ise ya da enstitülerde ya da hukukçular derneğinde, insani, kültür, spor ve diğer örgütlerde üye olarak ücretsiz angaje olursa ve bu etkinliklerin herhangi bir politik partinin çalışması ile bağlantısı yoksa kamu ya da profesyonel bir görev olarak dikkate alınmaz.
3. Kosova Cumhuriyeti Meclisi tarafından önerilen yargıç, bu maddenin 1. ve 2. fıkralarında tayin edilen görevlerden istifa ettiğine dair delilleri sunmazsa Kosova Cumhuriyeti Başkanı tarafından atanamaz.
4. Her yargıç, Anayasa Mahkemesi görevi dışında gerçekleştirdiği ve bunun için gündelik ödendiği ya da herhangi bir başka şekilde ödemenin yapıldığı her etkinlik hakkında yazılı olarak Anayasa Mahkemesi Başkanını haberdar etmekle görevlidir. Anayasa Mahkemesi Başkanı bu durumda karşı geldiğini ifade eder ise, o zaman yargıcın Anayasa Mahkemesi Başkanının kararının Anayasa Mahkemesinin tüm yargıçları tarafından yeniden görüşülmesini isteme hakkı vardır. Bu gibi karar Anayasa Mahkemesi yargıçlarının çoğu tarafından reddedilebilir.
- 2.4. Halk Avukatı;
- 2.5. Topluluklar Danışma Kurulu Temsilcisi;
- 2.6. Anayasa Mahkemesi Temsilcisi.
3. Komisyonu, Kosova Cumhuriyeti Meclisi Başkanı ya da kendisi tarafından tayin edilen temsilcisi toplantıya çağırır ve başkanlık yapar. Komisyonun kendi üyeleri sıralarından seçilen iki başkan yardımcısı vardır, bunlardan biri başkanlık yapan topluluk tarafından farklı topluluklar milletvekilleri sıralarından olur.
4. Komisyon oyların basit çoğunluğu ile karar alır. Eşit oylama durumunda Kosova Cumhuriyeti Meclisi Başkanının ya da onun tayin ettiği temsilcisinin oyu karar vericidir.
5. Komisyon üyelerinden herhangi birinin eğer olayla ilgili çıkar çatışması varsa, o zaman o üye o olayla ilgili Komisyon çalışmalarında yer almaz.
6. Anayasa Mahkemesi yargıçlarının kısa listesinin tayin edilmesi işlemini Komisyon başlatır. Komisyon çağrı /davetiyeyi yazılı ve elektronik medyalarda yayınlar; burada Kosova Cumhuriyetinde çoğunluğu oluşturmayan topluluklar tarafından genelde okunan medyalarda, Mecliste, mahkeme enstitülerinde, hukuk fakültelerinde, Avukatlar Birliği, yargıçlar ve savcılar dernekleri, politik partiler, diğer ilgili hukuki kişiler ve bireylerin Anayasa Mahkemesinin bir ya da daha fazla yargıçlarının seçilmesi için adayları önermelerini ister (metnin devamında çağrı /davetiyeye geçer). Bir kişi kendini aday olarak önerebilir.

Madde 6**Anayasa Mahkemesine atamalara ait adayların görüşülmesi işlemi**

1. Bu Yasa ile Anayasa Mahkemesinde atamalara ait adayların görüşülmesi için özel Komisyon kurulur (metnin devamında Komisyon geçer). Bu Komisyon, bu maddede tayin edilen işlem ile uyumlu olarak Anayasa Mahkemesi yargıçları için kalifiyeli adayların kısa listesini Meclise sunar.
2. Komisyon aşağıda belirtilen üyelerden oluşur:
  - 2.1. Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı ya da onun tarafından tayin edilen Meclisin bir üyesi;
  - 2.2. Kosova Cumhuriyeti Meclisinin her parlamenter grubu yöneticileri ya da onlar tarafından tayin edilen Meclis üyeleri temsilcileri;
  - 2.3. Kosova Cumhuriyeti Mahkeme Konseyi Başkanı;
  7. Çağrı / davetiyede Anayasa ve bu Yasa ile tayin edilen Anayasa Mahkemesinin yargıç seçimi için şartlar, 15 günden daha kısa ya da 20 günden daha uzun olmaması şartıyla, Komisyon adayı için önerinin sunulmasına ait süre ve öneri ile teslim edilmesi gereken diğer ilave belgeler belirtilir.
  8. Önceki fıkrada tayin edilen sürenin geçmesinden sonra Komisyon , on beş (15) gün bir süre içerisinde, önerilen adayların Anayasa ve bu Yasa ile tayin edilen Anayasa Mahkemesi yargıcının seçilmesi için şartları yerine getirip getirmediğini görüşür, ve şartları yerine getirmeyen adaylıkları reddeder. Bu sorumluluğun yerine getirilmesinde Komisyon, Kosova Cumhuriyetinde diğer mahkeme üyeleri-

YASA KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE AİT YASA

nin seçilmesi ve atanması için yaratılan tecrübeleri uygular.

9. Komisyon, Anayasa Mahkemesinin yargıcının seçilmesi için şartları yerine getiren her aday ile mülakat gerçekleştirir ve mülakatta ortaya atılan veriler ve elde edilen neticeler esasınca, Anayasa Mahkemesi yargıçları için kalifiyeli adaylar isimlerinin yer aldığı kısa listeyi hazırlar.
10. Kısa liste seçilecek olan yargıçlar sayısından daha fazla adayı içerir, ancak bir boş yer için beş (5) isimden fazla olmaması gerekir.
11. Komisyon kısa listeyi de ekleyerek, Anayasa Mahkemesi yargıcının seçilmesi için şartları yerine getiren tüm adayların isimleriyle listeyi Kosova Cumhuriyeti Meclisine gönderir.
12. Komisyonun önerisi aynı zamanda diğer adaylara kıyasla bazı adaylar için Komisyonun neden öncelik tanıdığına dair açıklamayı da içerir.

Madde 7**Atama ve görev süresinin başlaması**

1. Bu Yasa 'ya göre, yeni yargıcın atanmasına ait işlem, önceki yargıcın sıralı görev süresinin sona ermesinden en azından üç (3) ay önce başlar.
2. Yeni yargıcın görev süresi önceki yargıcın görev süresinin sona erdiği günde başlar. Yeni yargıç Başkan tarafından atanır ve görev süresinin başlamasından önce Başkan önünde ant içer. Yargıcın görev süresinin bu Yasa 'nın 8. maddesine göre sona ermesi durumunda, yeni yargıcın görev süresi Başkan tarafından atanması ve Başkan önünde ant içmesi gününden itibaren başlar.
3. Bu maddenin 1. ve 2. fıkralarından farklı olarak, Anayasa Mahkemesinin ilk yargıçlarının görev süresi Başkan tarafından atanmaları ve Başkan önünde ant içmeleri gününden itibaren başlar.
4. Anayasa Mahkemesi yargıcının ant metni aşağıda belirtilen şekildedir:

“ Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi yargıcısı olarak görevimi yerine getirmem süresince, Kosova Cumhuriyeti Anayasasına sadık kalacağımı ve mesleki ahlak kurallarını saygılayarak yargıç görevini onurlu, sorumlulukla ve tarafsız kalarak yerine getireceğime törenli bir şekilde ant içiyorum.”

Madde 8**Görev süresinin sona ermesi**

1. Anayasa Mahkemesi Yargıcının görev süresi aşağıda belirtilen şekilde sona erer:
  - 1.1. seçildiği sıralı sürenin bitmesi;
  - 1.2. bu Yasa 'nın 9. maddesine göre görev süresinin zamanından önce kestirilmesi.
2. Anayasa Mahkemesi yargıcının görev süresinin sona ermesinden altı ay önce, bu maddenin 1. fıkrasının 1.1. bendine göre, Mahkeme Başkanı yeni yargıcın önerilmesine ait işlemin başlatılması amacıyla Kosova Cumhuriyeti Meclisini haberdar eder.

Madde 9**Görev süresinin zamanından önce sona ermesi**

1. Anayasa Mahkemesi yargıcının seçildiği sıralı sürenin tamamlanmasından önce görev süresi aşağıda belirtilen durumlarda biter:
  - 1.1. istifa etmesi durumunda;
  - 1.2. ölümü durumunda;
  - 1.3. yetkili mahkeme tarafından tespit edilen faaliyet yeteneğinin sürekli kaybolması durumunda;
  - 1.4. Anayasa Mahkemesi yargıcının görevini yerine getirmesini imkansız kılan hastalık ya da herhangi bir başka sağlık problemleri durumunda;
  - 1.5. Anayasanın 118. maddesine göre görevinden alınması durumunda.
2. Bu maddenin 1. fıkrasının 1.4. bendine göre, görev süresinin sona ermesi tüm analizlerin görüşülmesi ve ilgili tıbbi değerlendirmelerin yapılmasından sonra Anayasa Mahkemesi yargıçları tarafından alınan karar esasına dayanması gerekir. Sözü edilen maddeye göre bu kararın onaylanması görev süresi görüşülmekte olan yargıç hariç, Anayasa Mahkemesi yargıçlarının 2/3 çoğunluğunu gerektirir.

Madde 10**Yargıçların görevleri**

1. Anayasa Mahkemesi yargıçlarının ödevi yargıç görevini sorumlulukla ve tarafsız bir şekilde yerine

YASA KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE AİT YASA

getirmesidir ve Anayasa ile uyumlu olarak özgür düşüncesine göre karar alması gerekir.

2. Anayasa Mahkemesi yargıçlarının Anayasa Mahkemesinin itibar ve haysiyetini koruması görevidir.
3. Her yargıcın Mahkemenin karar alma sürecinde ve çalışmasında yer alması ve yasa ile tayin edilen ve diğer çalışma kuralları esasınca diğer işleri yerine getirmesi görevi vardır.

Madde 11**Başkan ve Başkan yardımcısı**

1. Anayasa Mahkemesi Başkanı:
  - 1.1. Anayasa Mahkemesi etkinliklerini ve Anayasa Mahkemesi yargıçlarının çalışmasını koordine eder;
  - 1.2. Anayasa Mahkemesinin toplantılarını çağırır ve yönetir;
  - 1.3. Anayasa Mahkemesini temsil eder;
  - 1.4. Anayasa Mahkemesinin belgelerini imzalar;
  - 1.5. Bu Yasa ile ya da Anayasa Mahkemesinin çalışma yönetmeliği ile tayin edilen diğer ödevleri yerine getirir.
2. Anayasa Mahkemesi Başkan Yardımcısı, Başkanın olmadığı durumlarda ya da herhangi bir başka sebep ile onun görevini yerine getirmek durumunda olmadığı zaman Anayasa Mahkemesi Başkanının görevini yerine getirir. Anayasa Mahkemesi Başkanı görevlerini yerine getirmesinde Başkana destek sunmak için tayin edilen bazı ödevleri Başkan Yardımcısına havale edebilir.

3. Anayasa Mahkemesinin idare edilmesi**Madde 12****Sekreterlik**

1. Anayasa Mahkemesinin Genel Sekreteri tarafından yönetilen Anayasa Mahkemesinin kendi Sekreterliği vardır.
2. Sekreterlik idari işlerini yerine getirir ve Anayasa Mahkemesinin çalışmalarını desteklemekle görevlidir. Sekreterlik:

2.1. tüm belgeler ve diğer resmi iletişimlerini kabul eder ve gönderir;

- 2.2. mahkemenin kayıtlarını tutar;
- 2.3. yasa ile tayin edilen kayıtları temin eder;
- 2.4. dosya ve tutanakları hazırlar;
- 2.5. kamunun haberdar edilmesi işini yerine getirir ve Anayasa Mahkemesinin çalışması ile ilgili olan bilgilere ait istemlere yanıt verir;
- 2.6. Anayasa Mahkemesinin mühürünü tutar ; ve
- 2.7. yasa ile ve Anayasa Mahkemesinin çalışma yönetmeliği ile tayin edilen diğer işleri yerine getirir.

3. Sekreterliğin örgütlenmesi ve çalışma şekli Anayasa Mahkemesinin çalışma yönetmeliği ile düzenlenir.
4. Genel Sekreter, Sekreterliğin örgütlenmesi ve yönetilmesi ile sorumluluk taşır. Sekreter, Anayasa Mahkemesinin yargıçları tarafından oy çoğunluğu ile seçilir ve atanır. Seçim ile ilgili ayrıntılar, atamalar, çalışma şartları ve Genel Sekreterin aylık geliri Anayasa Mahkemesinin çalışma yönetmeliğinde tayin edilir. Genel Sekreter Anayasa Mahkemesi Başkanına rapor sunar ve kendi çalışması için Anayasa Mahkemesinin tüm yargıçlarına yanıt vermesi gerekir.
5. Genel Sekreter, sivil hizmetlere ait yürürlükte olan yasa ile uyumlu olarak Sekreterliğin çalışanlarının atamasını yapar ve görevden alır. Sekreterliğin çalışanlarına karşı sivil hizmetlerde çalışanlara ait yasa hükümleri uygulanır.

Madde 13**Hukuk Danışmanları**

Hukuk danışmanları Anayasa Mahkemesi yargıçlarının mesleki çalışmalarını destekler. Atama, görevden alma koşulları ve hukuk danışmanlarının statüsü, Anayasa Mahkemesinin çalışma yönetmeliği ile tayin edilir. Hukuk danışmanların aylık geliri yürürlükte olan yasa ile uyumlu olarak tayin edilir.

YASA KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE AİT YASA**Madde 14
Bütçe**

1. Anayasa Mahkemesi Kosova Cumhuriyeti bütçesinden finanse edilir.
2. Diğer yasalar hükümlerine bağlı olmaksızın, Anayasa Mahkemesi kendi yıllık bütçe önerisini hazırlar ve bu gibi öneriyi Kosova Cumhuriyeti Meclisine onaylanması için gönderir. Ne Hükümet ne de herhangi bir başka bütçe örgütünün, Anayasa Mahkemesi tarafından hazırlanan bütçe önerisine etkide bulunması ya da değiştirmesi ya da herhangi bir başka şekilde modifiye etmesi hakkı yoktur. Anayasa Mahkemesi tarafından önerilen bütçe, Kosova Cumhuriyeti Meclisine onaylanması için sunulan Kosova Cumhuriyetinin konsolide edilmiş bütçesine ait öneride bütünlükle kapsanır.
3. Anayasa Mahkemesi bağımsız bir şekilde kendi bütçesini yönetir ve iç denetlemeye olduğu gibi aynı zamanda Kosova Cumhuriyetinin Genel Denetleyicisi tarafından gerçekleştirilen dış denetlemeye de tabi tutulur.

**Madde 15
Yargıçların aylık gelirleri**

Anayasa Mahkemesi yargıçlarının aylık gelirleri Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi yargıçlarının aylık gelirlerinin 1.3 karesidir.

II. BÖLÜM**İŞLEM****1. İşlemin genel hükümleri****Madde 16
Genel düzen**

1. Bu Yasa ile başka çeşit tayin edilmediği takdirde, bu bölümün hükümleri Anayasa Mahkemesi önünde tüm mahkeme işlemlerine karşı uygulanır.
2. İşlemsel hükümlerin olmaması durumunda, Mahkeme, konunun özelliğini ve Anayasa Mahkemesi önünde işlemin ayrıntılarını göz önünde bulundurarak, mantıklı bir şekilde diğer işlemsel yasaların ilgili hükümlerinin eş bölümlerini uygular.

**Madde 17
Tanıtma İlkesi**

1. Duruşma kararlarının ilan edilmesinin de kaspanmasıyla birlikte, Mahkeme oturumları kamuya açıktır.
2. Anayasa Mahkemesi, aşağıda belirtilen durumların korunması için gerekli olduğunu değerlendirdiği zaman kamunun oturumdan uzaklaştırılması kararını alabilir:
  - 2.1. devlet sırrı, düzeni ya da kamu ahlakı;
  - 2.2. kamu görüşülmesi tarafından tehlikeye atılabilecek olan gizli bilgiler;
  - 2.3. özel hayat ya da işlemde bulunan tarafın iş gizliliği.
3. 2. fıkraya göre kamunun uzaklaştırılmasına ait işlem ilgili tarafın talebi üzerine başlatılabilir.
4. Danışma süreci süresince ve Anayasa Mahkemesi tarafından kararın alınması çerçevesinde yapılan oylamada sadece yargıçlar yer alır.

**Madde 18
Yargıcın uzaklaştırılması**

1. Yargıç, resmi görevine göre ya da tarafın talebi üzere yargıcın devamda belirtilen durumda bulunmasında işleme katılmasından uzaklaştırılır:
  - 1.1. Anayasa Mahkemesi tarafından görüşülme konusu olan davada kapsanmış olması ;
  - 1.2. yürürlükte olan yasa ile uyumlu olarak, işlemde bulunan bir taraf ile evlilik ya da evlilik dışı ilişkisinde ya da aile ilişkisinde olması;
  - 1.3. resmi görevine göre Anayasa Mahkemesine sunulmadan önce konu ile daha önce ilgilenmiş olması.
2. Yargıç, 1. fıkranın 1.1 benti anlamında bir toplumsal ya da cinsiyet grubuna, bir mesleğe ya da Anayasa Mahkemesi önünde gerçekleşen süreç sonuçlarından çıkarları etkilenebilecek olan bir politik partiye ait olması sebebiyle bir konuda kapsanmış değildir.

YASA KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE AİT YASA

3. fıkranın 1.3 bendi Anayasa Mahkemesi önünde gerçekleşen süreç için önemden olabilecek hukuki bir konu için yasa işleminde katılımı ve mesleki ya da akademik düşüncenin açıklanmasını kapsamaz.
4. Yargıcın uzaklaştırılmasına ait kararın özürlenmesi gerekir.
5. İşlemden uzaklaştırılması için şartlardan en azından birini yerine getirdiği bilincinde olan yargıcın, Anayasa Mahkemesi Başkanını yazılı olarak haberdar etmesi ve işlemden uzaklaştırılmasını talep etmesi görevidir. Bu durumda 3. ve 4. fıkralar uyumlu bir şekilde uygulanır.

Madde 19
Kararların alınması

1. Anayasa Mahkemesi, Anayasa Mahkemesinin mevcut tüm yargıçlarından oluşan bir yargı encümeni olarak karar alır.
2. Anayasa Mahkemesi eğer yedi (7) yargıç katılıyor ise kворumu vardır.
3. Anayasa Mahkemesi mevcut olan ve oylamaya katılan yargıçların oy çoğunluğu ile kararları alır.
4. Yargıcın her biri karara karşı olumlu ya da olumsuz oy kullanmakla görevlidir.

Madde 20
Kararlar

1. Anayasa Mahkemesi, sözlü görüşmeye ait oturumun tamamlanmasından sonra konu ile ilgili kararı alır. Tarafların sözlü görüşmeden vaz geçme hakkı vardır.
2. Bu maddenin 1. fıkrasına bağlı olmaksızın, değerlendirmesine göre, mahkeme, dava dosyaları esasınca anayasanın görüşme nesnesi olan konular üzerinde karar alabilir.
3. Anayasa Mahkemesinin kararları yazılı şekilde, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve raportör yargıç tarafından özürlenmiş ve imzalanmış olması gerekir. Yargıçların çoğu tarafından getirilen sonuçlar mahkemenin kararını tayin eder. Kararlar aleni olarak ilan edilir.
4. Karar resmi göreve göre tarafların her birine gönderilir ve resmi gazetede yayınlanır.

5. Anayasa Mahkemesinin kararında başka şekilde tayin edilmediğince, karar resmi gazetede ilan edilmesi gününden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 21
Temsil etme

Anayasa Mahkemesinde gerçekleşen süreçte taraflar kendileri ya da ilgili tarafın yetki verdiği bir temsilcisi tarafından temsil edilir.

Madde 22
İstemlerin işlenmesi

1. Anayasa Mahkemesi önünde işlemin başlaması mahkemeye istemlerin sunulması aracılığı ile olur. İstemler yazılı olarak Anayasa Mahkemesi Sekreterliğine teslim edilir. Sekreterlik hemen gönderilen sıralamaya göre, Anayasa Mahkemesinin kayıt defterine tüm istemleri kayıt eder. İstemlerin özürlenmesi ve bu istemlere gerekli delillerin eklenmesi gerekir.
2. Sekreterlik, istemlerin bir kopyasını karşı tarafa ve işlemde yer alan taraf (taraflar) ya da katılımcılara gönderir. İstemi kabul etmesinden karşı tarafın Sekreterliğe, özürleme ve gerekli deliller ile birlikte bu isteme yanıtı teslim etmesi için sonra kırk beş (45) gün zamanı vardır.
3. Sekreter bu istemi ve isteme ait yanıtı raportör yargıca gönderir, bu yargıç deliller, kabul edilebilirlik ve istemin esası ile ilgili istenen raporu hazırlar. Raportör yargıç, Anayasa Mahkemesinin çalışma yönetmeliğinde tayin edilen işleme göre Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından tayin edilir.
4. İstem ya da isteme ait yanıt net ya da komple edilmiş değil ise, o zaman rapor sunan yargıç bununla ilgili tarafları ya da ilgili katılımcıları haberdar eder ve istemin daha doğrusu isteme ait yanıtın netleşmesi ya da tamamlanması için bu kişilere on beş (15) günden daha fazla olmamak üzere bir süreyi tayin eder. Raportör yargıcın, istemin kabul edilebilirliği ve esasının değerlendirilmesi için gerekli olması durumunda ek delilleri de istemesi hakkı vardır.
5. İstem ve isteme ait yanıtın kabul edilmesinden itibaren otuz (30) gün içerisinde raportör yargıç gözden geçirmeye ait jüri heyetine hazırlanan raporu gönderir. İsteme ait yanıt eğer öngörülen süre içerisinde teslim edilmez ise ya da özel işlem

YASA KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE AİT YASA

doğallığına göre isteme bir yanıt talep edilmez ise, o zaman raportör yargıç sadece istem esasınca ilgili raporu hazırlar.

6. Gözden geçirmeye ait jüri heyeti, istemin kabul edilebilirliğini değerlendirir. Gözden geçirmeye ait jüri heyeti, Anayasa Mahkemesinin çalışma yönetmeliğinde tayin edilen işleme göre, Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından tayin edilen üç yargıçtan ibaret olur.
7. Gözden geçirmeye ait jüri heyeti oybirliğiyle bu istemin ilerdeki işlem süreci için formal şartları yerine getirmediği sonucuna varırsa ve bu sebepten kabul edilemez ise, o zaman jüri heyeti tüm yargıçlara kabul edilirliliğin olmayışı sebebi ile istemin reddedildiği karar önerisini gönderir. Gözden geçirmeye ait jüri heyeti, Kosova Cumhuriyeti bölgesinde olası olmamaları durumunda yargıçlara karar önerisinin bir kopyasının gönderildiğini sağlama almak amacıyla gerekli tüm tedbirleri alır.
8. Gözden geçirmeye ait jüri üyeleri olmayan yargıçlar karar önerisinin kabul edilmesinden on (10) gün bir süre içerisinde eğer bu karar önerisine karşı gelmez ise, o zaman Anayasa Mahkemesi Başkanı kabul edilirliliğin olmayışı sebebi ile istemin reddedildiği kararı imzalar ve ilan eder.
9. Gözden geçirmeye ait jüri heyeti istemin kabul edilirliliği olduğu sonucuna varır ise ya da gözden geçirmeye ait jüri heyeti üyesi olmayan en azından yargıçlardan biri istemin reddedildiği karar önerisine karşı gelirse, o zaman bu dava mahkeme konseyine gönderilir. Mahkeme konseyi, sözlü görüşme süresince istemin kabul edilirliliği ve esasını bütünlükle görüşür ve bu Yasa'nın hükümlerine göre karar alır.

Madde 23**İlgili tarafın çekilmesi**

Anayasa Mahkemesi işlemde ilgili tarafın çekilmesine bağlı olmaksızın yetki verilen taraflardan yana yasal bir şekilde verilen konular için karar alır.

Madde 24**Sözlü görüşme**

Sözlü görüşme Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından yönetilir. Sözlü görüşme işlemi Anayasa Mahkemesinin çalışma yönetmeliğinde tayin edilir.

Madde 25**Deliller**

Delillerin idare edilmesi ve görüşülmesi işlemi Anayasa Mahkemesinin çalışma yönetmeliğinde tayin edilir.

Madde 26**Diğer kamu organlar ile işbirliği**

Kosova Cumhuriyetinin tüm mahkemeleri ve kamu organları Anayasa Mahkemesi çalışmalarını desteklemekle ve onun istemi üzere Anayasa Mahkemesi ile işbirliğinde bulunmakla görevlidir.

Madde 27**Geçici önlemler**

1. Anayasa Mahkemesi resmi görev itibarıyla ya da ilgili tarafın istemi üzere, işlem konusu olan bir davaya karşı geçici bir süre için geçici önlemler konusunda karar alabilir; bu karar tehlikenin önlenmesi ya da tamir edilemeyecek zararlar için gerekli ise ya da bu geçici önlemlerin alınmasının kamu çıkarından ise eğer alınır.
2. Geçici önlemlerin süresi mantıklı ve orantılı olması gerekir.

Madde 28**İşlem masrafları**

1. Anayasa Mahkemesi başka çeşit karar almadığı takdirde ilgili taraflar işlemin masrafları ile üstlenir.
2. Kosova Cumhuriyeti Anayasasının 113. maddesinin 7. noktasına göre taraf istemi sunduysa, Anayasa Mahkemesi, sözü edilen istemin kabul edilirliliği ve esası olduğunu kararlaştırır ise eğer o zaman işlem masraflarının kapatılması yükümlülüğünden serbest bırakılır.

III. BÖLÜM**ÖZEL İŞLEMLER****1. 113. Maddenin 2 (1) fıkrasında tayin edilen davalarda işlem ve (2) Kosova Cumhuriyeti Anayasası****Madde 29****İstemin doğruluğu**

1. Anayasasının 113. maddesinin 2 fıkrası ile uyumlu olarak sunulan istem Kosova Cumhuriyeti Meclisi

YASA KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE AİT YASA

milletvekillerinin dörtte biri (1/4) tarafından, Kosova Cumhuriyeti Başkanı, Hükümet ya da Halk Avukatı tarafından başlatılır.

2. Anayasanın 113. maddesinin 2. fıkrasına göre çelişkili bir davaya karşı sunulan istem, çelişkili olan bütün davanın ya da bu davanın özel bölümlerinin Anayasa ile karşı olduğu değerlendirilmesi için inter alia işaret edilmesi gerekir.
3. İstem, çelişkili olan davanın anayasallığı ile karşı olan tüm konuları işaret eder.

Madde 30 Süreler

Bu Yasa 'nın 29. maddesi ile uyumlu olarak başlatılan istem, çelişkili olan davanın yürürlüğe girmesinden sonra altı (6) ay bir süre içerisinde sunulması gerekir.

2. Anayasanın 113. maddesinin 3 (1) fıkrasında tayin edilen davada işlem

Madde 31 İstem doğruluğu

Anayasanın 113. maddesinin 3 (1) fıkrasına göre başlatılan istem çatışmada olan yetki sahibi herhangi bir kişiden ya da yetki sahibi olan ve aynı çatışmadan doğrudan doğruya bir şekilde etkilenen ilgili kişi tarafından sunulur. İstem, Anayasa Mahkemesinin işlem kuralları ile uyumlu olarak iddia edilen çatışma ile ilgili yararlı olan herhangi bir bilgiyi içerir.

Madde 32 Süreler

Bu Yasa 'nın 31. maddesi esasınca başlatılan istem sözü edilen çatışmanın doğması anından itibaren altı (6) ay bir süre içerisinde sunulur.

3. Anayasanın 113. maddesinin 3 (2) fıkrasında tayin edilen davada işlem

Madde 33 İstem doğruluğu

Anayasanın 113. maddesinin 3. fıkrasının 2 benti esasınca başlatılan istem Kosova Cumhuriyeti Meclisi, Kosova Cumhuriyeti Başkanı ya da Hükümet tarafından sunulur. İstem Anayasa ile iddia edilen kabul edilebilirlik ile ilgili olarak gerekli herhangi bir bilgiyi ve Anayasa Mahkemesinin kuralları ile tayin edildiği gibi önerilen referandumu içerir.

Madde 34 Süre

1. Anayasa Mahkemesi, istemin kabul edilmesinden sonra otuz (30) gün bir süre içerisinde önerilen referandumun anayasa uygunluğu ile ilgili karar alır.
2. Bu Yasa 'nın 33. maddesi esasınca başlatılan istemin konusu olan referandum, sadece Anayasa Mahkemesinin önerilen referandumun anayasa ile uyumlu olduğu konusunda karar almasından sonra yapılır.

4. Anayasanın 113. maddesinin 3 (3) fıkrasında tayin edilen davada işlem

Madde 35 Süre

Anayasanın 113. maddesinin 3. fıkrasının 3. noktası ile uyumlu olarak Anayasa Mahkemesinin kararı, yukarıda belirtilen kararın yürürlüğe girmesinden yirmi dört (24) saat bir süre içerisinde alınabilir.

5. Anayasanın 113. maddesinin 3 (4) fıkrasında tayin edilen davada işlem

Madde 36 Geçici sürelik etki

Anayasanın 113. maddesinin 3. fıkrasının 4. noktasına göre istemin sunulmasının geçici etkisi vardır. Kosova Cumhuriyeti Meclisi Anayasa Mahkemesinin aldığı karardan sonra sadece itiraz edilen değişme esasınca faaliyettedir bulunur.

Madde 37 Süre

Anayasa Mahkemesi, Anayasanın 113. maddesinin 3 (4) fıkrasına göre, yetki verilen kişiler tarafından sunulan istem konusunda bu istemin kabul edilmesi gününden itibaren otuz (30) gün içerisinde karar alır.

6. Anayasanın 113. maddesinin 3 (4) fıkrasında tayin edilen davada işlem

Madde 38 İstem doğruluğu

1. Anayasanın 113. maddesinin 3 (5) fıkrası ile uyumlu olarak sunulan istemde diğerleri arasında aşağıda belirtilen bilgiler yer alır:

YASA KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE AİT YASA

- 1.1. İddia edilen (tahmin edilen) ihlal ile ilgili delillerin tanımlanması;
- 1.2. İhlal edildiği iddia edilen Anayasanın somut hükümleri; ve
- 1.3. Anayasal ihlalin yapıldığı iddiaların desteklenmesine ait delillerin sunulması.

Madde 39
Süreler

İstem, diğer hukuki araçların tükenmesi gününden otuz (30) gün bir süre içerisinde sunulması gerekir.

7. Anayasanın 113 maddesinin 4. fıkrasında tayin edilen davada işlem

Madde 40
İstem in doğruluğu

Anayasanın 113. maddesinin 4. fıkrası ile uyumlu olarak sunulan istemde, belediye diğerleri arasında Anayasa hükmünün ihlalinin yapıldığının iddia edildiği ve bir yasa ya da bu gibi davadan sorumluluğun ya da belediye gelirlerinin etkilenmiş olduğu bu yasa ile bağlı olan ilgili bilgileri ya da çelişkili olan davayı Hükümete sunar.

Madde 41
Süreler

İstem, belediye tarafından itiraz edilen yasa hükmü ya da hükümetin işleminin yürürlüğe girmesinden sonra bir (1) yıl içerisinde teslim edilmesi gerekir.

8. Anayasanın 113 maddesinin 5. fıkrasında tayin edilen davada işlem

Madde 42
İstem in doğruluğu

1. Anayasanın 113. maddesinin 6. fıkrası ile uyumlu olarak başlatılan istemde diğerleri arasında aşağıda belirtilen bilgiler sunulur:
  - 1.1. Kosova Cumhuriyeti Meclisi tarafından çıkarılan karar ya da yasanın anayasallığını itiraz eden Meclis milletvekillerinin tümünün isimleri ve imzaları;
  - 1.2. Bu istemle ilgisi olan Anayasa hükümleri ya da yasa ya da herhangi başka bir konu; ve

- 1.3. İtirazın desteklendiği delillerin sunulması.

Madde 43
Süre

1. Kosova Cumhuriyeti Meclisi tarafından onaylanan bir yasa ya da karar, Anayasanın 113. maddesinin 5. fıkrası ile uyumlu olarak tayin edilen sürede sona ermesinden sonra ilan edilmesi için Kosova Cumhuriyeti Başkanına gönderilir.
2. Anayasanın 113. maddesinin 5. fıkrasına göre, Kosova Cumhuriyeti Meclisi tarafından onaylanan bir yasa ya da kararın itiraz edilmesi durumunda, yasa ya da bu gibi karar itiraz edilen konu için Anayasa Mahkemesinin nihai kararında tayin edilen modaliteler ile uyumlu olarak ilan edilmesi için Kosova Cumhuriyeti Başkanına gönderilebilir.
3. Anayasanın 113. maddesinin 5. fıkrasına göre Meclis tarafından onaylanan bir yasa ya da kararın itiraz edilmesi durumunda, Anayasa Mahkemesinin istemin teslim edilmesinden sonra en geç altmış (60) gün içerisinde itiraz ile ilgili kararı getirmesi gerekir.

9. Anayasanın 113 maddesinin 6. fıkrasında tayin edilen davada işlem

Madde 44
İstem in doğruluğu

1. Anayasanın 113. maddesinin 6. fıkrası ile uyumlu olarak başlatılan istemde, diğerleri arasında aşağıda belirtilen bilgiler sunulur:
  - 1.1. İddia edilen (tahmin edilen) ihlal ile ilgili delillerin tanımlanması;
  - 1.2. Başkanın ihlal ettiğinin iddia edildiği Anayasanın somut hükümleri; ve
  - 1.3. Kosova Cumhuriyeti Başkanı tarafından Anayasanın ağır ihlali için yapılan iddianın desteklendiği kanıtların sunulması.

Madde 45
Süreler

İstem, anayasanın Başkan tarafından iddia edilen ihlalin kamuya açıklanması gününden itibaren otuz (30) gün bir süre içerisinde sunulması gerekir.

YASA KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE AİT YASA

10. Anayasanın 113 maddesinin 7. fıkrasında tayin edilen davada işlem**Madde 46
Kabul edilebilirlik**

Anayasa Mahkemesi, yasa ile tayin edilen tüm şartların yerine getirildiğini tespit eder ise eğer, Anayasanın 113. maddesinin 7. fıkrasına göre başlatılan istemi kabul eder ve işleme alır.

**Madde 47
Bireysel istemler**

1. Herhangi bir kamu otorite tarafından Anayasa ile garanti edilen bireysel hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiğinin iddia edilmesi durumunda her bireyin Anayasa Mahkemesi tarafından kanuni koruma istemesi hakkı vardır.
2. Birey, sadece yasa ile tayin edilen tüm hukuki araçların tükenmiş olması durumundan sonra sözü edilen istemi başlatabilir.

**Madde 48
İstem doğruluğu**

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

**Madde 49
Süreler**

İstem dört (4) ay bir süre içerisinde sunulur. Süre, müracaatta bulunan kişiye mahkeme kararının teslim edilmesi gününden itibaren başlar. Tüm diğer durumlarda karar ya da işlemin kamuya açıklanması gününden itibaren başlar. İstem bir yasaya karşı yöneltilmiş ise, o zaman süre yasanın yürürlüğe girmesi gününden itibaren başlar.

**Madde 50
Önceki duruma geri getirme**

Müracaatta bulunan kişi eğer kendi suçu olmadan tayin edilen süre içerisinde istemi sunmak durumunda olduysa eğer, o zaman Anayasa Mahkemesi müracaatta bulunan kişinin istemi esasınca onu önceki duruma geri getirmesi görevidir. Müracaatta bulunan kişi, engel sebebinin atlatılmasından on beş (15) gün bir süre içerisinde önceki duruma geri getirmesi için istemi sunmakla ve sözü edi-

len bu istemi özürlemekle görevlidir. Önceki duruma geri getirilmesi, bu yasa ile tayin edilen sürenin tamamlanması gününden bir yıl ya da daha fazla zaman geçtiyse eğer müsaade edilmez.

11. Anayasanın 113. maddesinin 8. fıkrasında tayin edilen davada işlem**Madde 51
İstem doğruluğu**

1. Anayasanın 113. maddesinin 8. fıkrası ile uyumlu olarak başlatılan istem, görüşme davasının bir bölümü olan konuda doğrudan doğruya bir şekilde uygulanması gereken çelişkili yasa söz konusu olması durumunda ve çelişkili yasanın yasallığı mahkeme tarafından kararın alınması için ön koşulu oluşturuyor ise eğer mahkeme tarafından sunulur.
2. İstem, yasanın hangi hükümlerinin Anayasa ile karşıt olduğunun değerlendirildiğini belirtmesi gerekir.

**Madde 52
Mahkeme karşısında işlem**

Anayasanın 113. maddesinin 8. fıkrası ile uyumlu olarak istemin başlatılmasından sonra atıfta bulunulan mahkeme önünde işlem Anayasa Mahkemesi tarafından bir kararın çıkarılmasına kadar askıya alınır.

**Madde 53
Karar**

Anayasa Mahkemesi, Anayasa ile yasal hükmün uzlaşılırlığı için karar alır ve konuyla atıfta bulunulan mahkeme önünde itiraz ile ilgili olan hukuki ya da diğer delillere ait konularda karar almaz.

12. Anayasanın 113. maddesinin 9. fıkrasında tayin edilen davada işlem**Madde 54
Süre**

Anayasa Mahkemesinin kararı, imkânlarla göre, istemin kabul edilmesinden sonra altmış (60) gün içerisinde alınması gerekir.

IV. BÖLÜM

GEÇİCİ VE NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 55

Anayasa Mahkemesinin geçici oluşumu

1. Anayasanın 152. maddesinde tayin edilen dönem için Anayasa mahkemesinin oluşumu o maddede tayin edildiği şekilde olur.
2. Uyumluluk kriterleri, profesyonel kalifiye ve yargıçlar için tazminatın düzen içine alınmasını sağlayan hükümlerin de kapsanması ile birlikte, bu Yasa 'da hiçbir şey, 26 Mart 2007 tarihli Kosova Cumhuriyeti Statüsünün Seçilmesine ait Kapsamlı Öneri ve Anayasada tayin edilen uluslar arası yargıçların atanması için yetkili otoritelerin sorumluluğu ve yetkilerin sınırlandırılması ya da başka şekilde önlenmesi için uygulanmaz. Bu sorumluluk ve yetkiler bu Yasa 'nın herhangi bir hükmüne bağlı olmaksızın uygulanabilir enstrümanlar ile uyumlu olarak icra edilir.

Madde 56

Başlangıç durumlar

Anayasa Mahkemesinin yetkili olduğu ve bu Yasa 'nın yürürlüğe girmesinden önce başlatılan konular için bir işlemin başlamasına ait bu Yasa 'da tayin edilen süreler, bu Yasa 'nın yürürlüğe girmesi gününden itibaren hesaplanmaya başlar.

Madde 57

Anayasa Mahkemesinin Geçici Sekreterliği

Anayasa Mahkemesinin Geçici Sekreterliği kurulur. Anayasa Mahkemesinin Geçici Sekreterliği bu Yasa 'nın 12. maddesinde tayin edilen Anayasa Mahkemesi Sekreterliğinin işlevlikte bulunması zamanına kadar faaliyetini sürdürür. Geçici Sekreterlik, uygulanabilir araçlar ile uyumlu olarak bu Yasa 'nın 12. maddesi ile uyumlu olarak atanan Genel Sekreterin bu Sekreterliğin işlevlikte olması konusunda alacağı karara kadar görevlerini yerine getirir.

Madde 58

Yasanın yürürlüğe girmesi

İşbu Yasa Kosova Cumhuriyeti Resmi Gazetesinde yayınlanmasından sonra yürürlüğe girer.

Yasa No. 03/L-121

16 Aralık 2008

Kosova Cumhuriyeti Başkanı Dr. Fatmir Sejdiu'nun 30.12.2008 tarihli DL-070-2008 No.lu Kararnamesiyle ilan edilmiştir.